

Κυριακή τοῦ Ἀσώτου

Του Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Ἦταν δύο ἀδέλφια·τά ὅποια, ἀφοῦ μοιράστηκαν τήν πατρική περιουσία τους, ὁ ἓνας ἔμεινε στό σπίτι, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἔφυγε σέ μακρινή χώρα. Ἐκεῖ, ἀφοῦ κατέφαγε ὅλα ὅσα τοῦ δόθηκαν, δυστύχησε καί ὑπέφερε μὴ ὑπομένοντας τή ντροπή ἀπό τή φτώχεια. (Λουκᾶ 15: 11 κ.έ.) Αὐτή τήν παραβολή θέλησα νά σᾶς τήν πῶ, γιά νά μάθετε, ὅτι ὑπάρχει ἄφεση ἁμαρτημάτων καί μετά τό Βάπτισμα, ἐάν εἶμαστε προσεκτικοί. Καί τό λέγω αὐτό ὄχι γιά νά σᾶς κάνω ἀδιάφορους, ἀλλά γιά νά σᾶς ἀπομακρύνω ἀπό τήν ἀπόγνωση. Γιατί ἡ ἀπόγνωση μᾶς προξενεῖ χειρότερα κακά καί ἀπό τή ραθυμία.

Αὐτός λοιπόν ὁ υἱός ἀποτελεῖ τήν εἰκόνα ἐκείνων πού ἁμάρτησαν μετά τό Βάπτισμα. Καί ὅτι φανερώνει ἐκείνους πού ἁμάρτησαν μετά τό Βάπτισμα, ἀποδεικνύεται ἀπό τό ὅτι ὀνομάζεται υἱός. Γιατί κανένας δέν μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ υἱός χωρίς τό Βάπτισμα. Ἐπίσης διέμενε στήν πατρική οἰκία καί μοιράστηκε ὅλα τά πατρικά ἀγαθά, ἐνῶ πρῖν ἀπό τό Βάπτισμα δέν μπορεῖ κανείς νά λάβει τήν πατρική περιουσία, οὔτε νά δεχθεῖ κληρονομία. Ὡστε μ' ὅλα αὐτά μᾶς ὑπαινίσσεται τό σύνολο τῶν πιστῶν. Ἐπίσης ἦταν ἀδελφός ἐκείνου πού εἶχε προκόψει. Ἀδελφός ὅμως δέν θά μπορούσε νά γίνεῖ χωρίς τήν πνευματική ἀναγέννηση. Αὐτός λοιπόν, ἀφοῦ ἔπεσε στή χειρότερη μορφή κακίας, τί λέγει: «Θά ἐπιστρέψω στόν πατέρα μου» (Λουκᾶ 15:18).

Γι' αυτό ο πατέρας του τον άφησε και δεν τον έμποδισε να φύγει στην ξένη χώρα, για να μάθει καλά με την πείρα, πόση ευεργεσία απολάμβανε όταν βρισκόταν στο σπίτι. Γιατί πολλές φορές ο Θεός, όταν δεν πείθει με το λόγο του, αφήνει να διδαχθούμε από την πείρα των πραγμάτων, πράγμα βέβαια που έλεγε και στους Ιουδαίους. Έπειδή δηλαδή δεν τους έπεισε ούτε τους προσέλκυσε, απευθύνοντάς τους άμετροτους λόγους με τους προφήτες, τους άφησε να διδαχθούν με την τιμωρία, λέγοντάς τους: «Θά σε διδάξει ή αποστασία σου και θάσέ έλέγξει ή κακία σου» (Ιερ. 2, 19). Γιατί έπρεπε να Του είχα εμπιστοσύνη από πριν. Έπειδή όμως ήταν τόσο πολύ αναισθητοί, ώστε να μη πιστεύουν στις παραινέσεις και τις συμβουλές Του, θέλωντας να προλάβει την ύποδούλωσή τους στην κακία, επιτρέπει να διδαχθούν από τα ίδια πράγματα, ώστε έτσι να τους κερδίσει και πάλι. Αφού λοιπόν ο άσωτος έφυγε στην ξένη χώρα και από τα ίδια πράγματα έμαθε πόσο μεγάλο κακό είναι να χάσει κανείς τό πατρικό του σπίτι, επέστρεψε, και ο πατέρας του τότε δεν του κράτησε κακία, αλλά τον δέχτηκε με άνοιχτή άγκαλιά. Γιατί άραγε; Έπειδή ήταν πατέρας και όχι δικαστής. Και στήθηκαν τότε χοροί και σύμψοια και πανηγύρια και όλο τό σπίτι ήταν φαιδρό και χαρούμενο. Τί μου λές τώρα άνθρωπέ μου; Αυτές είναι οι άμοιβές της κακίας; Όχι της κακίας, άνθρωπε, αλλά της έπιστροφής. Όχι της πονηρίας, αλλά της μεταβολής προς τό καλύτερο. Και άκούστε και τό σπουδαιότερο: Αγανάκτησε γι' αυτά ο μεγαλύτερος υιός. Ο πατέρας όμως τον έπεισε κι αυτόν μιλώντας του με πραότητα και λέγοντας, «σύ πάντοτε ζούσες μαζί μου, ενώ αυτός ήταν χαμένος και βρέθηκε, ήταν νεκρός και ξαναβρήκε τή ζωή του» (Λουκά 15:31-32). Όταν πρέπει να διασώσει τον χαμένο, λέγει: «Δεν είναι ώρα τώρα για δικαστήρια, ούτε για λεπτομερή εξέταση, αλλά είναι ώρα μόνο φιλανθρωπίας και συγγνώμης.» Κανένας ιατρός, που χεϊάμελήσει ο ίδιος να δώσει φάρμακο στον άσθενή, δεν ζητεί ευθύνες απ' αυτόν για την άταξία του και ούτε τον τιμωρεί. Και αν ακόμα χρειαζόταν να τιμωρηθεί ο άσωτος, τιμωρήθηκε αρκετά ζώντας στην ξένη χώρα.

Τόσο λοιπόν χρόνο στερήθηκε τή συντροφία μας και έζησε παλεύοντας με την πείνα, την άτιμωση και τά χειρότερα κακά. Γι' αυτό λέγει ο πατέρας: «ήταν χαμένος και βρέθηκε, ήταν νεκρός και ξαναβρήκε τή ζωή του». Μή βλέπεις, λέγει, τά παρόντα, αλλά σκέψου

τό μέγεθος τῆς προηγούμενης συμφορᾶς. Ἀδελφό βλέπεις, ὄχι ξένο. Στόν πατέρα του ἐπέστρεψε, πού ξεχνάει τά περασμένα ἤκαλύτερα πού θυμᾶται ἐκεῖνα μόνο τά ὅποια μποροῦν νά τόν ὀδηγήσουν σέ συμπάθεια καί ἔλεος, σέ στοργή καί ἐὺσπλαγχνία τέτοια πού ταιριάζει στούς γονεῖς.

Γι' αὐτό δέν εἶπε, ἐκεῖνα πού ἔπραξε ὁ ἄσωτος, ἀλλά ἐκεῖνα πού ἔπεθε. Δέν λυπήθηκε ὅτι κατέφαγε τήν περιουσία του, ἀλλ' ὅτι περιέπεσε σ' ἀμέτρητα κακά. Ἐτσιῆψαχνε μέ τόση προθυμία καί μέ ἀκόμα μεγαλύτερη νάβρεϊ τό χαμένο πρόβατο. Καί ἐδῶ βέβαια γύρισε πίσω ἴδιος ὁ υἴος, ἐνῶ στήν

παραβολή τοῦ καλοῦ Ποιμένου ἔφυγε ὁ ἴδιος ὁ ποιμένας. Καί ἀφοῦ βρῆκε τό χαμένο πρόβατο τό ἔφερε πίσω, καί χαιρόταν πολύ περισσότερο γι' αὐτό, παρά γιά ὅλα τά ἄλλα τά σωσμένα. Καί πρόσεχε πῶς ἔφερε πίσω τό χαμένο πρόβατο: Δέν τό μαστίγωσε, ἀλλά μεταφέροντάς το καί βαστάζοντάς το στούς ὤμους του, τό παρέδωσε πάλι στό κοπάδι. Γνωρίζοντας λοιπόν αὐτά, ὅτι ὄχι μόνο δέν μᾶς ἀποστρέφεται ὅταν ἐπιστρέφομε κοντά Του, ἀλλά μᾶς δέχεται τό ἴδιο ἀγαπητικά μέ τούς ἄλλους πού ἔχουν προκόψει στήν ἀρετή. Καί ὅτι ὄχι μόνο δέν μᾶς τιμωρεῖ, ἀλλά καί ἔρχεται ν' ἀναζητήσει τούς πλανημένους. Καί ὅταν τούς βρεῖ, χαιρεται περισσότερο ἀπ' ὅσο χαιρεται γιά ἐκείνους πού ἔχουν σωθεῖ. Οὔτε πρέπει ν' ἀπελπιζόμεστε ὅταν εἴμαστε στήν κατηγορία τῶν κακῶν, ἀλλά οὔτε ὅταν εἴμαστε καλοί νά ἔχουμε θάρρος. Ἀσκώντας τήν ἀρετή νά φοβόμεστε μήπως πέσομε, στηριζόμενοι στό θάρρος μας. Καί ὅταν ἀμαρτάνουμε νά μετανοοῦμε. Καί ἐκεῖνο πού εἶπα ἀρχίζοντας τήν ὁμιλία, αὐτό λέγω καί τώρα: Εἶναι προδοσία τῆς σωτηρίας μας αὐτά τά δύο, δηλαδή καί τό νά ἔχουμε θάρρος ὅταν εἴμαστε ἐνάρετοι, καί τό ν' ἀπελπιζόμεστε ὅταν εἴμαστε πεσμένοι στήν κακία.

Γι' αὐτό ὁ Παῦλος, γιά ν' ἀσφαλίσει ἐκείνους πού ἀσκοῦν τήν ἀρετή, ἔλεγε: «Ἐκεῖνος πού νομίζει ὅτι στέκεται, ἄς προσέχει μήπως πέσει» (Α' Κορ. 10, 12). Καί πάλι: «Φοβᾶμαι μήπως, ἐνῶ κήρυξα σέ ἄλλους, ἐγώ ὁ ἴδιος βρεθῶ ἀνάξιος» (Β' Κορ. 11, 3). Ἀνορθώνοντας πάλι τούς πεσμένους καί διεγείροντάς τους σέ μεγαλύτερη προθυμία διακήρυττε ἔντονα στούς Κορινθίους γράφοντας τά ἐξῆς: «Μήπως πενθήσω πολλούς πού ἀμάρτησαν προηγουμένως καί δέν μετανόησαν» (Β' Κορ. 12, 21). Γι' αὐτό δείξει ὅτι εἶναι ἄξιοι θρήνων ὄχι τόσο ἐκεῖνοι

πού άμαρτάνουν, όσο εκείνοι πού δέν μετανοοῦν γιάτά άμαρτήματά τους. Καί ό προφήτης πάλι λέγει: «Μήπως εκείνος πού πέφτει δέν σηκώνεται, ή εκείνος πού παίρνει στραβό δρόμο δέν επιστρέφει;» (Ιερ. 8, 4). Γι' αυτόκαί ό Δαυίδ παρακαλεῖ αὐτούς άκριβῶς, λέγοντας: «Σήμερα, εάν άκούσετε τή φωνή Αὐτοῦ, μή σκληρύνετε τίς καρδιές σας ὅπως τότε πού Τόν παραπύκρναν οίπατέρες σας» (Ψαλμ. 94, 8).

Όσο λοιπόν θά ὑπάρχει τό σήμερα, ἄς μή άπελπιζόμαστε, ἄλλ' ἔχοντας ἔλπιδα πρὸς τόν Κύριο καί ἔχοντας κατάνοῦν τό πέλαγος τῆς φιλανθρωπίας Του, ἄφοῦ άποτινάξουμε κάθε τι τό πονηρό ἀπό τή σκέψη μας, ἄς άσκοῦμε μέ πολλή προθυμία καί ἔλπιδα τήν ἄρετή, καί ἄς ἐπιδείξουμε μετάνοια μέ ὅλη τή δύναμή μας. Ἐτσι ἀφοῦ ἀπαλλαχθοῦμε ἀπ' ὅλα τ' άμαρτήματά μας ἐδῶ στήγῃ, νά μπορέσουμε μέ θάρρος νά σταθοῦμε μπροστά στό βῆμα τοῦ Χριστοῦ, καί νά ἐπιτύχουμε τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν, τήν ὁποία εὐχομαι νά ἐπιτύχουμε ὅλοι μας μέ τή χάρη καί φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μαζί μέ τόν Ὅποιο στόν Πατέρα καί συγχρόνως στό Ἅγιο Πνεῦμα ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ δύναμη καί ἡ τιμή, τώρα καί πάντοτε καί στούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Πηγή: Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Καρέα.

Επιμέλεια: π. Στέφανος Κωστόπουλος (Καθηδρικός Ιερός Ναός Αγίας Τριάδος Βύρωνος)